

Å GALT

Illustrasjon

Foto: Eivind Yggeseih

er også riktig at produktivitetsveksten synes å ha vært noe svakere enn i andre vestlige land. Men norsk næringsliv har likevel levert kanonball, også om vi ser bort fra oljeselskapene. Forklaringen er ganske enkelt en meget sterk vekst i prisene på våre varer, også utenom olje. Sammenligner vi for eksempel med Sverige, har lønningene steget 23 prosent mer i Norge siden 2000, mens prisene på industriprodukter har steget 40 prosent mer enn de svenske. Dette skyldes nok delvis større innslag av oljerelaterte næringer, og delvis at kostnadsnivået tvinger norske bedrifter oppover i verdikjeden. Poenget er at det er en bedring i lønnsomheten som har drevet lønningen i været, ikke presset i arbeidsmarkedet eller andre «Hollandsk syke»-effekter. Lønnskostnadens andel av den totale verdiskapningen er således under gjennomsnittet siden 1980.

Selv om veksten i norsk økonomi har avtatt, er det fortsatt liten risiko for at nedturen skal bli bratt eller langvarig. Konklusjonen blir kanskje både kjedelig og forutsigbar, men den er ikke mindre riktig av den grunn, det enkleste er jo ofte det beste. Så lenge oljeprisen holder seg omtrent på dagens nivåer, er risikoen for et alvorlig tilbakeslag svært liten.

SKATT

FOR STRENGT? Sentrale deler av merverdiavgiftsreglene for næringsleiidom er blitt behandlet for strengt, mener artikkelforfatteren.

FOTO: DNB NÆRINGSLEIIDOM

Mindre styr med styring

Næringsleiidomsbransjen har i lang tid lidd under rigid og til dels helt urimeilig praksis. Den senere tids omtale av ulike merverdiavgiftssaker i media har vist at både Finansdepartementet og etaten selv evner å gripe inn og snu når praksis er på aveile.

Gjesteleirbent

ADVOKAT MARIANNE
BROCKMANN BUGGE
HARBOE & CO

MEID FÅ DAGEERS MELLOMROM avsluttet Finansdepartementet og Skatteetaten året 2013 med å gjøre det tydelig at sentrale deler av merverdiavgiftsregelverket for næringsleiidom er, og har blitt praktisert, for strengt. Det er de ikke alene om å mene. De endringer og tiltak som nå er varslet ønskes derfor velkommen. Det er likevel med en bismak for den åpenbare forskyllsbehandling det innebærer mellom de som nyter godt av endringene og de som har vært ofre for praksisen til nå.

Næringsleiidomsbransjen har møtt utfordringer ved å være utenfor merverdiavgiftsregelverket, men med mulighet til å «velge seg» innenfor, derav begrepet «frivillig registrering». For de mange som har forstått at fradragsretten er vel så sentral som avgiftsplikten, så har ønsket om å være avgiftspliktig vært en selvfølge. Muligheten til å få løftet av 25 prosent av byggekostnadene på et næringsbygg er en mulighet ingen eier eller bruker av et bygg lar gå fra seg.

FORDI AVGIFTSPLIKTEN FOR UTLEIE av næringsbygg er frivillig, har staten frem til nylig gjort det til et avgjørende poeng at registrering krever en eksplisitt handling fra den næringsdrivende. I praksis er det et fysisk kryss i et skjema som må sendes skatteetaten. Det har imidlertid med rette blitt stilt spørsmål ved om konsekvensen av et slikt manglende kryss må bli at man fratras fradragsretten.

Den manglende proporsjonaliteten mellom regelbrudd og konsekvens springer en i øynene når næringsdrivende etterberges for flere millioner kroner på grunn dette, manglende dokumentasjon eller annet, når forholdene for øvrig klart beviser at et bygg er og har vært til bruk i avgiftspliktig virksomhet og leien har blitt fakturert med avgift.

Enda verre fremstår dette når det i tillegg til avgiften illegges renter, og, ikke minst, tilleggsavgift, det siste som en straff. Hvorfor er ikke et administrativt gebyr tilstrekkelig?

MERVERDIavgiften ER EN forbruksavgift som skal ramme sluttbruker, ikke de næringsdrivende.

Det er vanskelig å la seg overbevise av at staten har holdbare grunner til å mene at næringsdrivende kan nektes fradragsrett ved det som er å anse som forseelser. Fradragsretten for de næringsdrivende er en grunnleggende rettighet hvor terskelen for å nekte bør være høy. I praksis har den vært ubohdligt lav. Overraskelsen var derfor stor da Skattedirektøren selv grep inn i den såkalte Norbase-saken rett før jul, og ga klar beskjed om at den formalfeilen selskapet hadde gjort, ikke skulle føre til den etterbegning som var varslet. På dager etter kom en ny retningsslinje hvor skattekontorene ble instruert til å ta initiativ til lempning av merverdiavgift, tilleggsavgift og renter i tilsvarende saker.

DEN NYE RETNINGSLINIEN kom bare to dager etter en prinsipptale fra Finansdepartementet, hvor en fortolkning avgitt av Skattedirektoratet, som også gjaldt spørsmålet om fradragsrett for byggetilbak på næringsleiidom, ble satt til side. Departementets uttalelse følger opp en uttalelse fra året før, hvor departementet også mente at direktoratet tolket regelverket feil til ugunst for de næringsdrivende.

Finansdepartementets involvering bekrefter at de som representant også for lovgiversiden er opptatt av «at merverdiavgiftsregelverket skal være så enkelt og oversikkelig som mulig, samt gi minst mulig ubehagelige utslag». Dette ble fremhevet spesielt i lovforslaget som nylig var på høring om utleie av næringsleiidom, og hvor forslaget er at det for allerede registrerte virksomheter ikke lenger skal kreves særskilt registrering for å anse som avgiftspliktig med rett til fradrag. Forslaget gjør at det som i praksis har vært den største «momsfella», blir borte. Alle de varslede endringene er gode nyheter. Finansdepartementets og skattedirektørens intervensjon er samtidig en forvaltnings og styring vi gjerne ser mer av. Også innad i etaten bør dette tas som et signal på at etaten skal være fleksibel i sin praktisering av regelverket.

TILBAKE SITTER SAMTIDIG alle de som gikk i fella og som ikke var så heldige å ha en like engasjert skattedirektor eller finansminister. Det er de som har betalt prisen for de endringene som gjøres og som alle synes å mene er fornuftige. Etaten bør derfor oppfordres til å ta initiativ også for disse til å bruke den ellers sovede, men eksisterende, lempningshjelmene for merverdiavgift. Det finnes tilfeller hvor den kan og bør benyttes, selv uten departementets eller skattedirektørens innblanding. Kun i rettferdighetens navn.

